

Бүрхит-монгол

ҮНЭН

№ 212 (4332)
1943 оной
ОКТАБРИЙН
16
суббото
Сон 20 минута

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй,
БМАССР-ай Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

Мүнөөдэрэй номерто:

Верховно Главнокомандалагшын
Приказ (1-дэхи номерта).
Октябрийн урда тээхи мурьсөөн
(1-дэхи номерта).
Мүнгэн ба эд зүйлүүдэй 3-дахы
лотереяд бэлдхэл (1-дэхи номер-
та).
Гурбан гүрэнүүдэй болохо бай-
нан зүблөөн тушаа (2-дохы номер-
та).
Алдарты Цыдыпов аймаг нутагтаа
ерээд... (2-дохы номерта).
Д. Колмаков. — Ворошиловска
асаднигуудай бэлдхэл (2-дохы
номерта).

Манай сэрэгүүд урагшаа дабшажа, Украинын томо об-
ластной ба ажайлэдбэрийн центр болохо Запорожье гэ
дэг городые сүлөөлбэ.

Буу зэбсэгые бүри ехээр бүтээн гаргаха, таряа, мяха
тоно болоод хүдөө-ажахын бусад продуктуудые болзор
ноонь урид тушааха, алибаа ажал хүдэлмэрээ улам эршэ-
тэйгээр ябуулха гэшэ Улаан Армииннай амжалтатай доб-
толгодо ажалша зоной харюу боложо үгэхэ байна.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

Армиин генерал МАЛИНОВСКИЙДЭ

Баруун-Урда фронтын сэрэгүүд амжалтатай довтолгоо байлда-
нуудаа үргэлжэлүүлжэ, дайсанай хатуу шанга эсэргүүсэлтые нуга
дараад, мүнөөдөр, октябрийн 14-да, Украинын томо областной ба
ажайлэдбэрийн центр аад, түрэмжэй ба уян замудай тон шука-
ла транспортна үзэл ба Днепр мүнэнэй адаг багта немецүүдэй түшэг
тулгуурин шийдэхэ пунктуудай нэгэн болохо—ЗАПОРОЖЬЕ го-
родые штурмаар эзэлбэ.

ЗАПОРОЖЬЕ городые сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта
генерал-лейтенант ЧУБКОВАЙ, генерал-майор ДАНИЛОВАЙ, ге-
нерал-лейтенант ЛЕТИШЕНКЫН, генерал-майор КУПРИЯНОВАЙ,
генерал-майор СЕМЕНОВАЙ сэрэгүүд, танкова сэрэгүүдэй генерал-
лейтенант ПУШКИНАЙ, генерал-лейтенант РУССИЯНОВАЙ танкова
частьнууд ба авиациин генерал-лейтенант СУДЕЦЫН ба авиациин
генерал-майор ТОЛСТИКОВОЙ летчигууд шалгаржа гараа.

Илангаяа ехээр шалгарнал:

Генерал-майор РЕВРИКОВЭЙ 266-дахы Артемовскэ буудалгын
дивизи, генерал-майор ГОЛОСКОГОЙ 333-дахы Синельниковскэ буу-
далгын дивизи, генерал-майор КАРАМЫШЕВАЙ 69-дахы Гвардейскэ
Краматорскэ буудалгын дивизи, полковник ВАГИНАЙ 79-дахы Гвар-
дейскэ буудалгын дивизи, генерал-майор ЛЕЩИННИНЭЙ 39-дахы
Гвардейскэ Барвенковскэ буудалгын дивизи, полковник ПАНКОВАЙ
88-дахы Гвардейскэ буудалгын дивизи, полковник МИХАЙЛОВАЙ
78-дахы буудалгын дивизи, генерал-майор ЛЕБЕДЕНКЫН 50-дахы
буудалгын дивизи, генерал-майор МАКАРЕНКЫН 82-дохы Гвардей-
скэ буудалгын дивизи, генерал-майор МОНАХОВАЙ 60-дахы Гвар-
дейскэ Навлоградскэ буудалгын дивизи, генерал-майор АФАНАСЬЕ-
ВАЙ 244-дахы буудалгын дивизи, полковник ЗДАНОВИЧЫН 203-да-
хи буудалгын дивизи, подполковник ДЕВИТКЫН 3-дахы Чаплин-
ска танкова бригада, подполковник БЕ ПАЛОВАЙ 39-дахы Чаплин-
ска танкова бригада, подполковник МИХЕВИЧЕВЭЙ 305-дахы Пав-
лоградскэ штурмовой авиационно дивизи, полковник СЕЛИВЕРСТО-
ВЭЙ 295-дахы Ново-Московскэ истребительнэ авиационно дивизи,
полковник КОЛОМИЙЦЕВЭЙ 5-дахы штурмовой авиационно дивизи,
генерал-майор МИРОНЕНКЫН 6-дахы Гвардейскэ штурмовой ави-
ационно дивизи, полковник ПАРЛОВАЙ 7-дохы артиллерийскэ дивиз-
и, артиллерийн генерал-майор РАТОВАЙ 9-дахы артиллерийскэ дивиз-
и, подполковник УСИГАЙ 23-дахы минометно бригада, полков-
ник ДАНИШИНАЙ 22-дохы зенитнэ артиллерийн дивизи, подполков-
ник МУРАШКЫН 9-дахы Гвардейскэ танкова бригада, подполковник
ДОБРОДОВЕВЭЙ 20-дахы Гвардейскэ танкова полк, подполковник
ГРЕЦКИН 5-дахы Гвардейскэ танкова полк, подполковник ДАНИ-
ЛОВАЙ 141-дахы танкова полк, майор МЫШКОВЭЙ 1443-дахы само-
ходно артиллерийн полк, подполковник ПАНКОВОЙ 1544-дахы са-
моходно артиллерийн полк, полковник КОНОПЛЕВОЙ 11-дахы ин-
женернэ штурмовой бригада, полковник КОБРИНАЙ 99-дахы үхэр
буута артиллерийн полк, майор ЗУБОВАЙ 141-дахы минометно
полк, подполковник ЧЕЧЕТИНОВ 531-дахы минометно полк,
капитан МЕРКУЛОВАЙ 1248-дахы истребительнэ танк буудаха ар-
тиллерийн полк, подполковник АНОХИНОЙ 103-дахы Гвардейскэ
үхэр буута артиллерийн полк, подполковник ОЛЕЙНИКЭЙ 35-дахы
Гвардейскэ минометно полк, подполковник ЗЫРИНЭЙ 100-дахы
Гвардейскэ минометно полк, подполковник КИРИЛЛОВЭЙ 61-дахы
Гвардейскэ минометно полк, подполковник КИСЛИЦКИН 62-дохы
Гвардейскэ минометно полк, майор УМАНСКИН 8-дахы Гвардейскэ
тусгаар тагнуулдай артиллерийн дивизион, капитан ОДИЧЕВЭЙ 304-
дахы корректировочно авиационно эскадрилья болоо.

Ингэжэ гуйлаһан пладтые тэмдэглэхын тулада ЗАПОРОЖЬЕ
городые сүлөөлхын түлөө болоһон дайн байлдаануудта шалгарһан

соединениүүд ба частьнуудта „ЗАПОРОЖСКО“ гэнэн нэрэнүүдые
олгохо.

Тииш эдэ соединениүүд ба частьнуудые энээнхэ хойшо нигэ-
жэ нэрлэхэ габал:

- 79-дахы Гвардейскэ Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 88-дахы Гвардейскэ Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 78-дахы Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 50-дахы Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 82-дохы Гвардейскэ Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 244-дахы Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 203-дахы Запорожскэ буудалгын дивизи,
- 5-дахы Гвардейскэ Запорожскэ штурмовой авиационно дивизи,
- 6-дахы Гвардейскэ Запорожскэ штурмовой авиационно дивизи,
- 7-дохы Запорожскэ артиллерийн дивизи,
- 9-дахы Запорожскэ артиллерийн дивизи,
- 23-дахы Запорожскэ минометно бригада,
- 22-дохы Запорожскэ зенитнэ артиллерийн дивизи.
- 9-дахы Гвардейскэ Запорожскэ танкова бригада,
- 20-дохы Гвардейскэ Запорожскэ танкова полк,
- 5-дахы Гвардейскэ Запорожскэ танкова полк,
- 141-дахы Запорожскэ танкова полк,
- 1443-дахы Запорожскэ самоходно артиллерийн полк,
- 1544-дахы Запорожскэ самоходно артиллерийн полк,
- 11-дахы Запорожскэ инженернэ штурмовой бригада,
- 99-дахы Запорожскэ үхэр буута артиллерийн полк,
- 141-дахы Запорожскэ минометно полк,
- 531-дахы Запорожскэ минометно полк,
- 1248-дахы Запорожскэ истребительнэ танк буудаха артилле-
рийн полк,

- 103-дахы Гвардейскэ Запорожскэ үхэр буута артиллерийн полк.
- 35-дахы Гвардейскэ Запорожскэ минометно полк,
- 100-дахы Гвардейскэ Запорожскэ минометно полк,
- 61-дахы Гвардейскэ Запорожскэ минометно полк,
- 62-дохы Гвардейскэ Запорожскэ минометно полк,
- 8-дахы Гвардейскэ Запорожскэ тусгаар тагнуулдай артиллерийн
дивизион.

304-дахы Запорожскэ корректировочно авиационно эскадрилья.
Немецкэ булиттарашадтай хэбэн байлдаануудта хоёрдохёо
шалгаран гараһан 306-дахы Артемовскэ буудалгын дивизи, 33-дахы
Синельниковскэ буудалгын дивизи, 59-дахы Гвардейскэ Крама-
торскэ буудалгын дивизи, 39-дахы Гвардейскэ Барвенковскэ буу-
далгын дивизи, 60-дахы Гвардейскэ Навлоградскэ буудалгын
дивизи, 3-дахы Чаплинска танкова бригада, 39-дахы Чаплинска
танкова бригада, 305-дахы Павлоградскэ штурмовой авиационно
дивизи, 295-дахы Ново-Московскэ истребительнэ дивизи Улаан
Тугай орденээр шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдөр, октябрийн 14-да, 23 час 30 минутта манай Эхэ ороной
столица МОСКВА болбол Запорожье городые сүлөөлхын манай шон
габьяга сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорпи дүрбэн ехэ буугаар хорн
дахын артиллерийн буудалга хэжэ, Эхэ оройнгоо үмэнхөө салют-
мэндэ хүргэхэ байла.

Отлична һайн дайшалха ябуулгануудые хэбэнэй түлөө Запо-
рожье городые сүлөөлхын түлөө дайн байлдаануудта хабадалсаһан
Танай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оройной арми бэеэ үгэһон геройнуудта хэтэ мүнхын алдар
соло!

Немецкэ булиттарашадта үхэл!

Верховно Главнокомандалагша

Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1943 оной октябрийн 14.

Октябрийн урда тээхи мурьсөөн

АРМИНГАА ДОБТОЛГОДО АЖАЛАЙ АМЖАЛТААР ХАРИУЛАЯ!

Тарятушаалгыё аймаг соогоо түрүүн дүүргэбэ

Яруунын аймагай колхозуудар Октяб-
рийн урда тээхи социалистическэ мурь-
сөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Эндэхи колхоз
ба колхозник бүхэн абahan уялганууд-
аа ажалай амжалтаар дүүргэхые хүсэхэ.
XVII партконференциин нэрэмжэтэ кол-
хозой членүүд хамагһаа түрүүн гүрэнэйгэ-
төө урдахи нангин уялга—тарятушаалгаа
дүүргэбэ. Гүрэндэ таряа тушааха түсбөө
85 процент болгоһон Эгэтын сомоной
Кировэ ба Сосново-Озерскэ сельсоветдэй

Сталиной нэрэмжэтэ колхозууд гүрэнгэй-
гөө тоосоогоо хэжэ дүүргэхэ болонхой.
Гүрэндэ тарятушаалга тэршэлэн Ул-
диргын сомоной Кировэ ба Молотовой
нэрэмжэтэ колхозуудар эршэмтэй яба-
на. Эдэ колхозуудай транспортна брига-
данууд гүрэн турын удхашанартай таряа-
тушаалгын түсбөые Октябрьн һайндэрэй
сүм дүүргэдэ байха зорилго табибд.

Д. ДАНЗАНОВ.

Улаан тугта колхоздо

ИВОЛГА, октябрийн 14. (Телефоноор аб-
таба). Эрэхэ жэлэй үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ-
дэй халуун хүдэлмэри «8-ое марта» кол-
хоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Марсеев, мал-
жалынь дагша нүхэр Батуриин) эршэмтэй
шангаар эхилхэн байгаа. Энэ артель аймаг
доторхи колхозуудай ба фермүүдэй дунда
хэй октябрийн урда тээхи социалистиче-
скэ мурьсөөндэ оролсожо, ажалтайгаа бү-
тээсые улам үргэлжэбэ.
Тийхэдэ уларна нара соо хараалгала-
һан барилгын түсбөые болзорноонь урид
дүүргэхэ зорилготой юм. Мүнөө тус колхоз-
той фермүүд дээрэ залуу малай, үнээ-
дэй ба тугалай хамаг хуушан дал хашаа-
нуудые ба хобто хореонуудые заһабарил-
жа гол түлэб дүүрбэ. Жэшээхэдэ, 1.000

хонинной багтаха шэнэ байра баригдажа
бэсэн болонхой.
1-дэнэ, энэ жэлдэ тус колхозой нүнэй-
говарна фермэ 69 тугал абажа түлжүүл-
хэн ба даалгаранта малаа 450 толгой
хүрэгжэ үсхэхэ түсбэтэй аад, мүнөө 458
толгой хүртэй болоо.
Баһа бүхи малдаа хүрэхэ барлам үбнэ
тэжээл бэлдэхэ габал, 255 тонно силос
дараһан ба 620 центнер үбнэ хураажа
абahan байна.
Мал үсхэхэ талаар амжалта туйлаһан-
найнь түлөө тус колхоздо ВКП(б)-гэй ай-
комой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын
Улаан туг барюулагданан юм. Тэрэнэ
бүхөөр бариха гэжэ тэмсээн.

Э. ОДОНОВ.

Баргажанайхид 1.000 га намарай пар нэмэжэ хахалхань

Үсгэлдэр ВКП(б)-гэй Баргажанай ай-
комой секретарь нүхэр Санжигитипов на-
най корреспондентдэ телефоноор нигэжэ
мэдэсэбэ:

«Манай аймагай колхознигууд түрэл
Улаан Армингаа түгсэ хүсэтэ амжалтата
добтолгодонь харюу болгожо ба агууехэ
Октябриска социалистическэ революциин
26 жэлэй алдарты оё нэрэ түрэтгэйгөөр
утгачин зорилгоор хамаг хэбэ шадлаа
гаргэн хүдэлмэрииндэ Аймагай колхозууд
намарай пар хахалха түсбөө 102,3 про-

цент дүүргэбэ. Калининэй нэрэмжэтэ кол-
хоз түсбөө гадуур 80 га хахалха. Нама-
рай пар хахалха түсбөө 101,6 процент
дүүргэһэн Свердловскэй нэрэмжэтэ колхоз
пар хахалгаа үргэлжэлүүлхээр.

Энэ шухала хүдэлмэриин эршэмтэй
шангаар үнэгэргэжэ байһан Баргажанай ай-
магай колхозууд түсбөө гадуур 1.000
га намарай пар хахалхабди» гэнэн тодор-
хой уялгаа һаян удэрүүдтэ дүүргэхэ
байһан энээн дээрэнэеэ лабтай болоо.

Хуршынгөө урядаа хүндэтэй харюу бэлдхэнэ

КЯХТА. (Телефоноор). «Фронт дээрэ
Улаан Армингаа илалта түгэлдэр до-
лгоные талдэхи баатарлик ажалларая дэм-
жээл»—гэнэн Свердловскскэ районийн
патриотическа үсхэхэме Кяхтын аймагай
колхознигууд халуунгаар дэмжээл. 809
гаран колхознигуудай хабадалгатайгаар
болоһон 12 колхозно суглаанууд дээгүүр
Агууехэ Октябриска социалистическэ ре-
волюциин XXVI жэлэй алдарты оё ажа-
лай амжалтаар утгалабди гэнэн тодорхой
уялганууд абтаба.

Уялга сооны—«Таряа һурлалгээ ок-
тябрийн 15-да, сохилгоо ноябрийн 5-да
дүүргэхэ ба ноябрийн 7-до гүрэнэйгөө

урдахи уялгануудые сүм дүүргэхэ» гэнэн
тодорхой пунктууд бии.
Кяхтынхид абahan эдэ уялгануудаа са-
рхун һайлээр дүүргэжэ байхынгаа жа-
жуугаар, Улаан Армингаа шон габыата
бэсүүдтэ һайндэрэйгөө бэлгэ сэлгэме
бэлдэхэе байла.

Больше-Тувеска сельсоветдэй «Красное
Знамя» колхозой членүүд элбэг ехэ бэлгэ
сэлгэ бэлдэхэтэйгээ хамта, колхозойнгоо
эрхим член—Советскэ Союзай Герой Павел
Илларионович Бинновта ажал хүд-
элмэриингөө амжалтын рапорт бэлдэхэе
байна.

Г. ЦЫДЫПОВ.

Советскэ Информбюрооноо

Октябрийн 14-эй оперативна мэдээн

Баруун-Урда фронтын сэрэгүүд амжалтатай довтолгоо хүгжөөжэ ябадалаа үргэл-
жэлүүлжэ, дайсанай хатуу шанга эсэргүүсэлтые нуга дараад, октябрийн 14-да Укра-
инын областной центр болохо ЗАПОРОЖЬЕ городые штурмаар эзэлбэ. Тиишэ боло-
холоороо, Днепр мүнэнэй зүүн эрье дээрэ немецүүдэй запорожскэ плацдарм усадха-
данан болоо.

МЕЛИТОПОЛЬСКО зүгтэ манай сэрэгүүд МЕЛИТОПОЛЬ городой үйлсэдэ үсэл
шанга байлдаануудые хэбэ. Немецүүд амды хүсэн ба техникынгөө талаар аймагтар
ехэ гээлтэнүүдтэ ороно. Мелитопольскэ Крымтэй холбоһон түмэр замы манай сэрэг-
үүд хоер газараар таһалаа. Мелитополь Крымһэ таһалагдаба.

ДНЕПРЭЙ төг дунда багта мүнэнэй баруун эрье дээрэ Киевһэ хойгуур ба ур-
дуур манай сэрэгүүд плацдармнуудаа үргэхэхэ амжалтатай байлдаануудые хэжэ үр-
гэлжэлүүлхэ зуураа позициянуудаа эхэһөнөөр һайжаруулба. Манай сэрэгүүд байлда-
нуудай үсдэ немецүүдэй контраатаканыудые төдөнэртэ ехэ гээлтэнгэйгээр сухариса сохое.

ГОМЕЛЬСКО урдуурхи ба хойгуурхи оршондо манай сэрэгүүд Сож мүнэнэй
баруун эрье дээрэ түрүүшынгөө газарнуудта плацдармнуудаа үргэхэхэ байлдаануудые
хэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Фронтын бусад участогууд дээрэ хүсэтэ тагнуул ба артиллерийско-минометно
буудалдаан болоо.

Октябрийн 13-ай туршада манай сэрэгүүд бүхи фронтнууд дээрэ 86 немецкэ танк
гөмтөөһөн ба үгы хэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн
буудалгаар дайсанай 97 самолет унагаагдаа.

★ ★ ★

Баруун-Урда фронтын сэрэгүүд дайсан-
най хатуу шанга эсэргүүсэлтые нуга да-
ража, мүнөөдөр Запорожье городые штур-
маар эзэлбэ. Н-скэ соединениин частьнууд
хатуу зүрхэтэйгөөр ба эршэмтэйгээр ма-
невр хэжэ урагшаа дабшаһан ба неме-
цүүдэй хамгаалгые задалгайруулан байна.
Нүгөөлэе участок дээрэ манай гвардейскэ
хэдэн газарнуудые эзлэхэ зуураа полкхоо
үсэнт атака хэжэ, дайсанай хамгаалгын
гөмтөн бэшэ немецкэ ябаһан сэрэгүүдые
үгы хээ. Үлгөөгүүр эртэ советскэ тан-
кистнууд Запорожскын захдаа сүмэрэн
орожо, түмэрээрэй уезлые эзэлхэн байна.
Манай сэрэгүүд дайсанай эсэргүүсэлтые
нуга даража, Украинын областной ба
ажайлэдбэрийн томо центр болохо Запо-
рожье городые штурмаар эзэлбэ. Днепрэй
адаг багта немецүүдэй түшэг тулгуурин
шийдэхэ пунктуудай нэгэн усадхагдаба.
Дайсан болбол хүнүүд ба техникынгөө
талаар ехэһэн гээлтэдэ ороо. Запорожье
шадар ба тэрэнэй үйлсэнуудээр немецүүд
сэрэгэй угаа ехэ техникэ ба зэбсэг хэрэг-
сэлнүүдые хаяһан байна.

Һээ хойгуурхи оршондо манай танкист-
нууд немецүүдэй дайшалха гурим соогуур
сүмэ сохижо гараһан ба дайсанай 3 ди-
визиин тылнуудые бута сохиһон байха
юм. Олохон ашаа тээбэри, склад ба авто-
машинанууд үгы хэгдээ. Ехэһэн трофей
буулаан абтаба.

Гомельскоо урдуур ба хойгуур манай сэр-
эгүүд Сож мүнэнэй баруун эрье дээрэ
плацдармнуудаа үргэхэхын түлөө байла-
дануудые хэбэ. Манай частьнуудые Сож
мүнэнэй баруун эрье дээрэнэеэ сохижо
гаргаха зорилготойгөөр хэһэн немецүүдэй
контратаканыуд дайсанаа ехэ гээлтэнүүд
тэйгээр сухариса сохилгоо. 1.500 шахуу
немецкэ солдат ба офицер холагдаба. 14
ехэ буу, тэдэнэй хоарын «Фердинанд»
гэдэг түхэлэй ехэ буунууд үгы хэгдээ.

Балтийска флотой самолет-троейдоно-
сөөцүүд Балтийска далай соо 4.000 тонно
ула турихэ хэмжээтэй немецкэ транспор-
тые шэнгээбэ.

Литовскэ партизанска отряд болбой
партизануудта эсэргүү ябуулга хэһээр
бэлдэжэ байһан немецкэ сэрэгэй частин
штабта зүрхэтэйгөөр довтолбо. Советскэ
патриотууд 20 гаран гитлеровскэ уезлые
алаһан ба штабной документнуудые бу-
лаан абahan байна.

Плендэ абтаһан немецкэ обер-лейтенант
Вольфганг Рихтер гэгшэ нигэжэ хөөрбэ:
«Энэ жэлэй август нара соо би болбол
Кельн городто 211-дэхи запасной ба-
льондо байгаа һэм. Сентябрьн эхээр
маршева рототой хамта зүүн фронт эль-
гээглээ һэм. Бидэнэртэ угаа түргэнөөр
буу зэбсэг үгөөд, амаруулангүйгөөр байла-
данда оруулан байха юм. Би фронт дээрэ
байлдаануудта хабаалажа 3 дахын
шархатаһан ба нэгэлэхэ класкай түмэр
хэрэһээр шагнагдаһан байла. Энэ зун
шархатаһанайгаа һүдээр хэдэн һара соо
Германнда байгаа. Тылдэ һанал болон
мууламанхай. Германи уни тээхэгүй гэ-
жэ олон хүнүүд тоолоно. Гүрэндин Юна-
нанай еһоор, Гиммлерые долоозын хэрэ-
гүүдэй министрын тушаалда томилһон
ябалал болбол орон соо асултай байлай
соносохонтой адли байна. Би болбол
дайн алдлага гэжэ тоолоод, плендэ оро-
хо гэжэ шийтээ һэм. Манай хамта бай-
һан солдадууд минин һанһаниие зүбсөө-
гөөд, бидэнэр буу зэбсэгтэ хураагаабын».

Мүнгэн ба эд зүйлүүдэй 3-дахы лотереядэ бэлдхэл

СССР-эй Наркомфин болбол октябрийн
25-һаа эхилхээе байһан мүнгэн ба эд
зүйлүүдэй 3-дахы лотереяе үнэгэргэхэ
услоннууд ба еһо гуримые тогтсоһон
байна.

Лотереяин эхилхэ багта сберкассанууд
лотереяин биледүүдые предприниууд ба
албан газарнуудта үгэжэ хангаха болоо.
Хүдэлмэриин, албааһаа ба колхозник
бүхэн өөрингөө дураар лотереяин биле-
дүүдые нэгэ лоро гур, али һубаруулан тү-
лэжэ абаха аргатай байха юм. Лотереяин
биледүүдэй мүнгэнь һубаруулажа түлэхэ
болзор халаа 1944 оной январин 1 хүртэг
һунаагдаха юм.

Лотереяин биледүүдые тарааха хэрэгые
комсодууд үнэгэргэхэ байна. Лотереяин биле-
дүүдэй мүнгэнь тушаажа абаха абадал-
предприниууд, албан газар ба колхозууд
дай бухгалтернуудта даалгагдаа.

Предприниууд, албан газарнууд ба
колхозуудта лотереяин биледүүдые тараа-
хын хажуугаар тэдэ биледүүдые хула-
лаха ябадал сэхэ сберкассануудта үйлдэг-
дэхэ юм.

Госнак болбол лотереяин биледүүдые
бэлдэжэ дүүргэжэ; мүнөө үлгэ тэдэ биле-
дууд сберкассануудта эльгээгдэхэ байна.

Лотереядэ тудалһан эд зүйлүүдэй шүү-
бэринүүдые түлэхын тулада СССР-эй
Наркомфинэй мэлэндэ эд бараануудай
тусгаар фонд гаргагжаа үгтөө.
Мэнь һаяхан ВЦСПС-эй секретариат
энэ лотереяе тухай асуудал зүбшэн хэлсэ-
һэн байна. Профсоюзна организацинууд
барандаа лотерея үнэгэргэхэ ба лотереяин
биледүүдые тарааха хэрэгтэ эгзэн эдбл-
тэйгээр хабадалсаха еһотой гэжэ зааба-
ри үгтөө.

Гурбан гүрэнүүдэд болохоо байсан зүблөөн тушаа

Советскэ Союзай, Великобритани ба Америкын Холбоот Штадуудай түлөөлгөшдэй зүблөөн болохоо байсан тухай мүнөө үедэ харин хэблэл газетэнүүдэд нилээд эхээр бэшэнэ. Союз ба нейтральна оронудай газетүүд болбол советско-германскэ фронт дээрэ Улаан Армийн туйлаха байгаа амжалтанууд ба Дундада далай оршондо манай союзнигуудай урагшатай найн ябуулгануудай дайнай ябасада хубилалта хээд, тэрнине дүүргэхэ болзорне эрд эхээр хороохо ба дайсаана дараха илалтын сагыг түргэдхэхэ арга олгохо ням сагта зарлагдана энэ зүблөөнэй угаагс эхэ удхатай байһынь тэмдэглэнэ.

«Стокгольм тиднигэн» гэдэг шведскэ газетэ болбол антигитлеровскэ коалицие толгойлохо байгаа гурбан агуухэ державуудай түлөөлгөшдэй мүнөө тулаха байһан хадан Лондондай дипломатическа тушаалтан илангаа шуудла удхатай гэжэ тооложо байна гэжэ тэмдэглэнэ. «Нью Даглит Алеханда» гэдэг нүүгөөл шведскэ газетэ болбол дайнай эхилжэһэнэ хойшо нэгэнь конференци нием эхэ һонирхолтойгоор хүлээлгээгүй һэн гэжэ бэшэнэ. «Интернейшенел ньюс сервис» гэдэг американскэ агентствын корреспондент болбол вашигтонскэ дипломатическа шэнжэлэгшэ мүнөө болохоо байһан зүблөөни мун лэ тиймээр сэгэжэ байһан тухайн мэдүүлэ.

Гэбшэ мүнөө болохоо байһан зүблөөнэй удхашанар тухай англискэ хэблэл газетэнүүд илангаа эхээр бэшэнэ. «Дейли телеграф энд морнинг пост» гэдэг газетэ болбол «дайнай үедэ болон нэгэшэ уулзалтан эрээдүйн эб найрамдалда нием эхэ удхатай байжа шадахагүй байгаа» гэжэ мэдүүлэ.

«Санди таймс» гэдэг газетэ болбол гурбан гүрэнэй зүблөөн хадга:

«Элдэбэн эндүү болохо зүйлчүүдэ зайлуулха, нэгэзэмэл нацинуудай нийгэн агуухэ зорилгоонудые хүсэлдүүлхын тулгата хүсэ шадлаа түгэс зангидажа суглуулха ба хоорондоо арсалдаха ябаладыг шингэхэ үлэмжэ боломотой арга зам олгохо байна»—гэжэ тоолоно.

«Санди диспетч» гэдэг газетэ августын 29-дэ ингэжэ бэшэ һэн:

«Гурбан гол эхэ союзнигуудай конференци хадга сэрэгэй ба политическэ асуудалуудые бүхэлдэн тааралдуулан хүтэлхын тулада, мун тэршэлэн Англи, Америка ба Россия хоорондохой харилсаанууд тухай тараагдаха байһан элдэбэн хороото зэрэг үгэнүүдэ отголоң болуудын тулада айхатар шуудла удхатай байха юм.»

Англискэ хэблэл газетэнүүд тус конференцин гол эхэ удхан хадга гурбан оройн хани барисаань бүхэжүүлхэ ба өөһэд хоорондоо харилсан ойлголсохо ябалады бии болохо хэрэгтэ тулалда байна гэжэ тоолоно.

«Тингэжэ харилсан ойлголсохо гэжэ бүхэ дэлхийн бүмбэрсэг дээрэ эбэй амгалан байдал зохиохоор зориулагдана эрээдүйн ямаршэ уласхоордын системэдэ бата бэйхэ ба шуудла хэрэгтэй үндэһэ һуури тодожо үгэхэ болоно».—гэжэ «Таймс» гэдэг Лондонскэ газетэ сентябрийн 30-ай үдэрэй түрүү бэшэ соогоо бэшэбэ.

Сентябрь һарын һүд багта гурбан гүрэнүүдэй конференци Москвада болохо, тинхээд тус конференцидэ англискэ түлөөлгөшөөр гаалада хэрэгүүдэй министр госплани Антоний Иден, американскэ түлөөлгөшэнь—гүрэнэй секретарь (гадаада хэрэгүүдэй министр) госплани Корделл Хэлл ба советскэ түлөөлгөшэнь—Гадаада Хэрэгүүдэй Ардагй Комиссар В. М. Молотов байха юм гэнэ мэдээлэл тунхаглагдажа захала.

Энэ зүблөөнэй хэлсэхэ зүйлүүд ба тэндэ хэлдэхэ хэлсэлүүдэй ямар байха тухай хуулига мэдээлэлүүд байгаагүйшэ һаань англискэ газетэнүүд өөһэлнөө һанамжаар Москвада тиймэ асуудалууд зүбшэн хэлсэлдэхэ юм гэжэ бэшэнэ байна. Тус зүблөөнэй зорилгоонууд тухай хэлэхэ суурлаа англискэ газетэнүүд болбол советско-германскэ фронт дээрэ Улаан Армийн хэжэ байһан амжалтатай долотлогтой ба мун тэршэлэн Италида манай союзнигуудай туйлахан амжалтануудтай эдэ зорилгоонуудын сэхэ холбоһон байна.

«Лондондо сэрэгэй тушаалтан болбол Европодо болохо байгаа дай эсрэгтэ немцуудай ойрын хэдээн һарын турша соо сэрэгэй талаар бутаран унажа болохо байһан тухай үнэхөөр эхээр зүбшэн хэлсэжэ захала».—гэжэ октябрийн 2-ой үдэр «Афтонблатет» гэдэг шведскэ газетэн лондонскэ корреспондент мэдээлэбэ.

«Баруун тээхи союзнигууд зүүн фронт дээрэ юун болохо байһынь сэгнэхэ ба ойлохо болон ородуудай туйлажа байһан илалтанууд дээрэнэ өөһэлнөө түсэб ба политическэ зохиохо гэжэ угаа түсхлэ байна».—гэжэ «Нью стейтсмен энд Нейшн» гэжэ англискэ журнал бэшэнэ.

Зүтөөр ордундай илалтанууд дээрэнэ түрүүшын ээлжэндэ аман асуудалууд табигдажа гэжэб гэжэ хараха болохоотой, англискэ газетэнүүд тус конференци

нийгэн удхашанартай байһынь сэгнэһэнэ. Дээд альян тиймэ нэгэн наналтай заашэ харууллагүй. Жэшээнь зарим газетэнүүд болбол хоердохой фронтын проблемэ шэнги тиймэ тон шуудла асуудал тухай дурлангүй аба аниргүйгөөр үгнэрхэ һанаатай; тэдэнэр хадга мүнөө үедэ союзна гүрэнүүдэй үмэнэ табигдаад байһан дай эсрэгэй болзорнь хороохо ба Гитлерые дараха сагаа түргэдхэхэ тухай зорилгыг шиндхэхэ гэнэн нием гол эхэ асуудалые дурдангүй тоброжо гарана. «Ньюс кроникл» гэдэг газетэ шэнги бусад газетэнүүд болбол тус хэрэгэй ушар удхыг бага ехыше болоо һаань мэдэржэ бэшэнэ. Октябрийн 9-эй үдэр тэрэ газетэ түрүү бэшэ соогоо ингэжэ бэшэнэ:

«Улаан Армийн хэжэ байһан хүсэн түгэс долотлог гэжэ угаа эхэ удхатай байна... Тэрэ хадга өөрынгөө стратегическэ үүсхэлые гаргажа баруун тээхи ехээн хэмжээнэй сэрэгэй ябуулгануудые зүүн зүтгэ болохо байгаа энэ гайхамнаг соботиннуудтай холбохын тулада мүнөө бии болодо байһан аргаболомжэ һамбаашалха тухай баруун тээхи союзнигуудта урвал болохонь дамжагуйн.

Октябрийн 7-ой үдэр «Ньюс кроникл» гэдэг газетэ өөһэлнөө москөөскэ корреспондент Уинтертон гэгшын статья соо ингэжэ мэдүүлэ:

«Ород арад болбол Францида ехэхэн хэмжээтэйгээр сэрэгэй ябуулгануудые хэжэ эхилхэ шадла баригүй байһан хаданай хэээ хэзэ эзэнэйһинээ дунгайһаа байна. Бидэнэр энэчэй урда тээ хоертохой фронт нэгэжэ шадахагүй байгаага гэжэ мүнөө үедэ ямар нэгэн олол хүндэ хэчинэ ойлголцажа үгэһэн орчулхагүй байна... Дундада далай оршондо бидэнэрэй туйлажа байһан ямаршэ илалтанууд хадга битэнэрэй тон үгөөхэн германскэ дивизионуудые саашан татажа абаһанайн ушар баримтаһаа советүүдэй яварады һамааруулжа шадахагүй байна».

Нүүгөөд англискэ газетэнүүд хоердохой фронт нээжэ проблемые тоброжо гарата Москвада болохо зүблөөнэй зүбшэ хэлсэхэ асуудалуудые дай эсрэгэй һүүдээр Европодохи байгуулалттай битлеровскэ эзэмдэлгэнэ сүлөөлгөдөн гүрэнүүдэ союзнигуудай бэлдүүлхэ политикатай холбоһон асуудалуудые гол болгон зүбшэн хэлсэхэ байха гэжэ багсаана.

«Дейли геральд» гэдэг газетэ болбол Германие дараһанайнгаа һүүдээр тэрэнэ тушаа ямар политикатай байха тухайга союзнигууд мүнөөнөө эхилжэ шиндхэхэ еһотой гэжэ тоолоно.

«Союзнигуудай урагшаа даһшан мили бүхэнинь.—тус газетэ октябрийн эхиндэ бэшэ һэн.—энэ асуудал тушаа хэлсэхэ батаха ба шиндхэбэри гаргаха ябалады улам эхээр зайлаһагүй болгон табина. Энэ зорилго хадга айхатар эхэ удхатай юм.»

Гитлеровскэ эзэмдэлгэнэ сүлөөлгөдөн оронудта союзнигуудай бэлдүүлхэ политика тухай асуудалые дурсаха зуураа тэрэ газетэ мэнэ һаяхан байгуулагдана союзна гүрэнүүдэй сэрэгэй политическэ комиссин гэхэ гү, али гадаадагазетэнүүдэй нэрлэдэгэй еһоор Дундада далай комиссин ажал-ябуулгыг үргэдхэхэ тухай асуудал табина.

«Энэ комиссин сугларһааные урид тэрэнэй ажал-ябуулгыг улам үргэдхэдхэ байһанын элитэ харгагдажа байна».—гэжэ «Дейли геральд» бэшэб. Дайн сэрэг дээрэнэ табигдаһан хамаг бүхэ политическэ асуудалууд тушаа союзнигуудай хоорондо консултацин хэжэ байхын тулада сар үргэлжин совет байгуулагдаха еһотой. Мэнэ байһан болохо байһан гаалада хэрэгүүдэй министрүүдэй конференци хадга үүсхэн олон дахин болохо байһанын лабтай. Тэрэгүй хадга дээдэ политикын асуудалуудта зориулган хоорондоо дээрэнэ сар үргэлжин совет дэй хүдэлмэриһэн һаад болохо болохо байна. Европа худар союзнигуудай даһшан орохо үедэ тохолодохо проблемэнүүд хадга политическэ хэлсэхэ хэжэ ба шиндхэбэри гаргаха горьтойхон ба түргэнөөр хүдэлдэг аппаралды мүнөөнэйһинөө нилээд эхээр байгуулды эрихэ болоно».

«Обсервер» гэдэг газетэн дипломатическа шэнжэлэгшэ болбол мун лэ тиймэрхүүгээр бэшэнэ.

«Дундада далай дээрэнэ сэрэгэй ба политическэ соботиннууд һанаһада орлодо түргэнөөр дэлгэрэн дээрэнэ ба илангаа мүнөө үедэ европейскэ хэрэгүүд тушаа консултацин үгэхэ болон асуудалуудые харжа үгэхын тулада союзнигуудай сар үргэлжин орган байгуулха шуудла байһан тушаа бүгэдөөрөө зүбшэхэ байһан ушарһа Дундада далай комисс гэнэ өөрынгөө нэрэнэ хэтэржэ холо гарал байһа».

Мүнөө зүблөөн болохо байһан дээрэнэ союзна ба нейтральна оронудта союзна

нацинуудай нэгэзэмэл хүсэнигүүдэ дайсан хадга этгээдүүдше мун лэ нэргэжэ эрдиһитэй болодо байһынь тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нейтральна ба союзна гүрэнүүдэйшэ хэблэл газетэнүүдэй зарим органудта хардалга гүрдэлгын кампани хэдрэжэ байһанай угаа үзүүр харагдана, тэрэнэй һабаһань Берлиндэ гү, али тэрэнэй фашистскэ хани нүхэд тээшэ татажа ошоһон зуурутай, тус кампани болбол союзнигуудай хоорондо бэе бээдэ нэгжэлэхэ ба этгээлсэхэгүй үзэл түрүүлэхэ гэнэн зорилготой байна. Советскэ Союзай политиката аман нэгэн «тодо бэшэ» зүйлүүд бии байһан тушаа зориутын хуурмаг зэрэг үгэнүүд тарагдахын хажуугаар мүнөө болохоо байһан конференци дээрэ хэлсэхэ хэдхэн тушаа мун лэ элдэбэн худал үгэнүүд тарагдана.

Советскэ Союзай алдсар элдэбэн зэрэг үгэнүүд ба һанаһаа абажа зохиоһон үгэнүүдтэ хөрюү үгэхэ зуураа, «Обсервер» гэдэг англискэ газетэ нэгэн доро шахуу ороо янзын тон харша үгэнүүдые элэрхэйлэн хэлжэ байһан «дайсанай үгэнүүд» тухай бэшэнэ:

«Нэгэн талаһаа, Улаан Армийн 1940 оной хилдэ тулажа ошомсоор ородуудай Германитай сепаратна эб найрамдал зохиоһон бэлэн байһан тухай тэмдэг үгтэнэ; нүүгөө талаһаа, ородууд гэжэ эб найрамдал зохиоһон улсувинууд ба эрээдүйн сагта Европые зохион байгуулха тухай өөһэлнөө һанаһаар хэлэхэ аргатай байхын тулада, Берлин худал эгээн түрчин орохо гэжэ оролдон гэжэ хашаралдажа гаргана. Дайсаһан энэ провокаци хэһэн ашануудые Лондондо шуудла дээрэ тоолоногүй. Тингэжэ яаһыше гурбан гүрэнэй конференцин шадлаал һаа түргэнөө сугларһаад ба Дундада далай комиссин хүдэлмэриһэн мэнэ һаяар эхилээд байгаа хадан, энэ абажа шэмээн гарата болжо, анирүүлхэ болохо гү, али өөһэлнөө аялгыг олодо болгон хубилгаха баатай болохо һэн».

Американскэ хэблэл газетэнүүд мүнөө болохоо байгаа гурбан гүрэнүүдэй зүблөөни тубхын түрүүндэ союзна оронудтай хоорондохой ба илангаа СССР ба США-гэй хоорондохой харилсаануудые бүхэжүүлхэ тушаа угаа эхэ удхатай байна гэжэ сэгнэдэ, тэрэнэд эхээн анхарал хандуула.

Тэмсэл хэхэ хэрэгтэ ба мун дай эсрэгэй дүрэнэй хойно эб найрамдалые зохиохо ябалада Советскэ Союзтай тон янгал хани барисаатай байха гэжэшэ Холбоот Штадуудай ажабайдалай шуудла интэресүүдэй тааралдаха юм гэнэн нанал болдо США-гэй үргэн олонинтин дунда ба мун тэршэлэн американскэ томоотой эхэ тушаалтанай дунда бии байһагынь мэдээжэ.

Американскэ зарим хэблэл газетэнүүд энэ нанал болонудые элэрхэйлэн, контафериш татаха гэнэн үүсхэлые һайһан аманшалаад, таатай найн аша үр харуулхынь тэрэнинэ хүдэлэнэ.

«Германитай эсэргүү дай эсрэгэй амжалтатай найнара ябажа байһын эсэргээр гаража байһан политическэ асуудалууд тушаа Советскэ Союзай ашагтай үрэгтэйгөөр бэе бээ ойлголсохо ябалады туйлаха шуудла».—гэжэ «Балтимор сэн» мэдүүлэ.

«Англо-американскэ союзай бата бэйхэ байгызһы һаань Росстай зүбшэхэ шуудла».—гэжэ «Уолстрит джорнал» бэшэнэ.

Нүүгөө талаһаа, американскэ хэблэл газетэнүүдэй зарим хубинь—Херстын, Мак—Кормикын газетэнүүд, изоляционистнуудай органууд—һүүлэй үедэ советскэ союзник тушаа американешуудай дунда нэгжэ түрүүлхэ һанаатай Советскэ Союзна хадга кампание эхээр ябуулжа байна. Гурбан гүрэнэй зүблөөнэй бэлдэхэл хэлдэхэ эхилһэнэй дашарамал, зарим газетэнүүд мүнөө союзнигуудай хоорондо алибаа «шиндхэжэ боломогүй арсалдаанууд» гарахан гэхэ һанаатай элдэбэн юумэ зориута һанаһаа абажа зохионо, тэрэгээрэ хани барисаага бүхэжүүлхэ хэрэгтэ тон эхээр һаад хэжэ ба гитлеровшүүдэй тэрэмэлэ уһа юмжэ байдаг. Зарим аман залгай шажууд уһа бланк дурдуулха һанаатай мүнөө болохо байһан зүблөөн дээрэ «СССР-эй хилэнүүд тухай асуудал гү, али «Прибалтикийн статут» зүбшэн хэлсэлдэхэ юм» гэхэ һанаатай аманда багтахагүй юмчүүдые хэлэнэ, тинхэ зуура Советскэ Союзай хилэнүүд тухай зүбшэхэ гэжэшэ Холбоот Штадуудай хилэнүүд гү, али «Калифорнийн статут» тухай хэлсэлдэн табиха гэжэшэтай адли болохо байһанын хүн бүхэндэ эли мэдэржэ байна.

Энэ конференцин хэхэ хүдэлмэри тушаа али болохоор таад гээд хэлэхэ ба

Донецкэ бассейниһе нэргээн бодхоохын тулада

Узбекистанай олоборилгын училищанууд ба ФЗО-гэй бүрүгдүүлүүдта һураһан 750 эвиршүүд Донбасс ошодо Залуу слесарьнууд тохарьнууд, штыкатурууд, шудлуһа ба дархачууд немцык эзэмдэлгэнэй һандарһан шакт, зарол, элек-

нанал болодо бэшэхэ гэжэшэ хамаг бүхэ газетэнүүдтэ шахуу үгэжэнэ. Жэшээлхэдэ, «Ньюс үнк» гэдэг ежендельнигэй вашигтонскэ шэнжэлэгшэ Ливдлей гэжэ ингэжэ бэшэнэ:

«Конференцин түрүүшын өөригөө хадга эб найрамдал тушаа ородуудай нанал болотой танилсаха ба ородуудые американскэ ба англискэ нанал болонудтай танилсуулха ябадал болоно... Вашигтонскэ һанамжын еһоор, конференцин гол шуудла проблемэнь юун байһан гэжэдэ англичан ба американешуудай гол зорилго болгон табиһан ниягннгэ хүсөөр эб найрамдалые зохиохо ябадалда Москва хабадалсаха хүсэлтэй гэжэ гү, гэжэ лаблаха гээ юм».

«Нью-Йорк таймс» гэдэг газетэн редактор Джеймс гэгшэ Лондон ба Вашигтон болбол конференци дээрэ сэрэгэй асуудалуудые зүбшэн хэлсэхэ гэнэн наналгүй байна, тиймэ хадга хоердохой фронт тухайшэ хэлсэхэгүй юм гэжэ бэшэнэ. Ушар ниемнээ, зүбшэн хэлсэхэ гол асуудалуудын дай эсрэгэй дүрэнэй хойно табигдаха проблемэнүүд болохо юм гэхэ һанаатай. Тинхэжэй хамта, «Нью-Йорк таймс» газетэ болбол, бусад олон американскэ газетэнүүдтэ алли, конференци дээрэ зүбшэн хэлсэлдэхэ гол асуудалууд хадга сэрэгэй бэшэ, харин политическэ асуудалууд, тубхын түрүүлхэ дай эсрэгэй һүүлээр Европые зохион байгуулха асуудалууд болохо байна гэнэн нанал болотые үй үргэлжэ өөрынгөө хууданууд дээрэ дабтан бэшэжэ байдаг. Эдэ газетэнүүд хадга мүнөө сагтэ нэгэзэмэл нацинуудай гол шуудла зорилго гэжэшэ дай эсрэгэй хойнохи сагыне дүтэлүүлхэ ябадал болохо байһынь мартана.

Конференци болохо байһанай дашарамдал, элдэб янзаар таад гээд бэшэхэ зуура, зарим американскэ газетэнүүд нэгэзэмэл нацинуудтай хоорондохой хани барисаан болбол лаб бодото һуури дээрэ байгуулагдаһан ба хүсэд тодорхой удахатай байһынь заримдаа мартана. Холбоот Штадуудай ба мун тэршэлэн Англин зүбшөө союзна гүрэнүүдтэ үзүүлжэ байһан үргэн эхэ экономическа туһаламжа, Италид эбтэ орохо тухай хэлсэхэ хээ үедэ нэгэн наналгайгаар ябуулганууд хэһэн ушар союзна гүрэнүүдэй сэрэгэй-политическэ комисс байгуулаһан ябадал болбол союзна гүрэнүүдэй хани барисаагынь улам эхээр хүгжэжэ байһынь харуулан үлгэр жэшэ болохо байна.

Гурбан державануудай зүблөөнэй үмэнэ тон тодорхой зорилгоонуд табигдаһанай гэсэл алише талаар, барсахан экономическа ба политическэ бэшэ, харин тубхын түрүүндэ сэрэгэй талаар хани барисаага улам эхээр үргэлжэхэ ба бүхэжүүлхэ зорилготой, юмжэб гэхэдэ Гитлерые дараха сагаа түргэдхэхэ хэрэгтэ зориулһан хамтын ябуулганууд гэжэшэ дай эсрэгэй һүүлээр зохион байгуулха хамаг бүхэ асуудалуудые шиндхэхын тулада ба бата бэйхэ эб найрамдал тогтооһын зорилгоор дай эсрэгэй дүрэнэй хойно СССР, США ба Англин хоорондо үнэ удаан саг соо хани барисаатай байхалы шуудла хэрэгтэй дүхэм нүхэсэл болохонь лабтай.

Сентябрь һарын һүүл багта американскэ политическэ шэнжэлэгшэд Уолтер Липпунтай, бата бэйхэ хэлсэхэ батагыне урвалжа зуураа нитжэ бэшэ һэн:

«Бидэнэр дай хэхэдэ Росстай союзнигууд байнаби. Бидэнэр дайнай дүрэнэй хойно Росстай нэгэн алхам хэбтэ байха еһотойби. Элдэбэн жэжэ ушарлуудта орлодо, үлэмжэ шуудла удхатай томохон асуудалуудые шиндхэхэдэ хамтаржа хүдэлмэриһэхэ арга олохо шуудла».

Хэһэшэ мэдээр, бүхэ антигитлеровскэ коалициин урда табигдаһан тиймэ томохон асуудал дээрэшэ унжгайгажа байгаа дай эсрэгые дүүргэхэ болзорнь хороохын тулада, бүтэлгэн оролдогыне заашыг удаарангүй нэгдүүлхэ гэнэн түрүүшын зорилго болоно. СССР, Англи ба США—эдэ гурбан агуухэ державануудай хоорондохой сэрэгэй, политическэ ба экономическа хани барисаань түгэс дүрэн ба ашагтай байха тушаань, гитлеровскэ Германия түргэнөөр бута сохгодохо даралдаха, эрээдүйн эб найрамдалай үндэһэ һууриһа улам бүхэ болохо ба дай эсрэгэй дүрэнэй хойно зохион байгуулха проблемэнүүдые бүхэ союзна гүрэнүүдэй интэресэ тааралдуулан шиндхэхэ ябадал амжалтатай байха болоно. Гурбан державануудай түлөөлгөшдэй зүблөөнэй удхашанарынь иймэ байха үмталтай.

(Октябрийн 13-ай «Правда»).

★ Алдарт Цыдыпов ★ аймаг нютагтаа ерээд...

Һүнийн 12 сар боложо, хабтагай Хэжэнгэй халуун тала һарын туяанда гэрэлтэн харагдана. Хүнгэн харахаг машина хэрэгшэ дохон харьгаар ишэтиһэхэ хэлбэлэн ябаһаар «Зургаанай Зам» колхоздо ерээб. Колхозой правленин дэргэдэ урмайтай хүхюун олон зон улаан тугаа намилзуулан угтажа байһанын машинин гэрэлд мөндөшлөн мэтээр харагдаба. Хүбүүмин гээд хүнгэн машинаһаа гаража ябаһан суута снайпер Шыдыповые янаг омогоор дууджа илдан набтархан эхээр таалан угтажа абаба. «Улэшэ клубтаа олон колхознигууд сугларжа бурядай бууша мэргэн Шыдыпов айл нютагтаа ашталга ерэнэнэй зориулһан баяр омгорхойл, байлдаанай фронт бата бэйхэ тил хоерой уулзалгын удха түгэс митинг хэлдэбэ. Бууша мэргэн Шыдыпов хүн түрэтэнэй түвхэдэ үзэгдөөгүй сэрэг дай тухай, арбатын мэтэ мүүхэй немцуудтэй аман һаһаа хайрлангүй тэмсэжэ 124 немец нохосчудые алажа хюдажа айл нютагтаа, Эсэгэ ороноо хамгаалжа аллар сууда гарһанаа, орден медальнуудые аба...

Һүнийн 12 сар боложо, хабтагай Хэжэнгэй халуун тала һарын туяанда гэрэлтэн харагдана. Хүнгэн харахаг машина хэрэгшэ дохон харьгаар ишэтиһэхэ хэлбэлэн ябаһаар «Зургаанай Зам» колхоздо ерээб. Колхозой правленин дэргэдэ урмайтай хүхюун олон зон улаан тугаа намилзуулан угтажа байһанын машинин гэрэлд мөндөшлөн мэтээр харагдаба. Хүбүүмин гээд хүнгэн машинаһаа гаража ябаһан суута снайпер Шыдыповые янаг омогоор дууджа илдан набтархан эхээр таалан угтажа абаба.

Иймэ уулзалта Хэжэнгын одлоошы нютагтаа болоно. Солото снайпер Цыдыпов Шыдыповтэй түрэн нютагтаа ашталга ерэнэнэй ард нийгын баяр омгорхол, ажал хүдэлмэрийн эршэ хүсэн боложо байна.

Е. РИНЧИНОВА,
«Б. М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

Ворошиловскэ всаднигуудай бэлэдхэл

ВМАСССР-эй Осоавиахимай Центральна Советэй клубай дэргэдэ морито сэрэгшэдэй малаша командирнууд ба инструкторнуудые бэлэдхэхэ курс нэгдэлэн байгаа. Энэ курсы хэдэн арбаад хүн дүүргэбэ гэжэшэ.

Нуралсаалаа отличаар дүүргэн ба даалгадһан моритто тон хангалтатайгаар ханданайнгаа түлөө курсантууд нүүд Маненков, Лошманов, Беликов, Малов, Байдаев, Смоленский, Гусев ба Радивальд гэгшэд ВМАСССР-эй Осоавиахимай Центральна Советэй грамотаар шагнагдаба. Мун тэршэлэн нүүд Демелев ба Сафро гэгшэдэ осоавиахимай центральна советэй үмэнгөө хамсахан хүргэдэбэ. Тус курсы дүүргэн бүхэ курсантуудта «Ворошиловскэ всадник» гэдэн значогуудые үгэбэ. Мүнөө ээлээр хэлэһэнгөө предприятинууд ба эмхи зургаануудай дэргэдэ осоавиахимай эмхи организацияны шэнээр тогтохо, тэрэнэй хүдэлмэри сэрэгэй үеын гурияар эрхлэхэ, 10 тоноһоо доошо бэшэ түмэрэй хадлаа суглуулхад гэхэ мэтын уялануудые абажа, өөһэд хоорондоо социалистическэ мурсыөөнэй догвор баталба. Дэнэр хадга абаһан уялгаа амаар бэшэ, бодото ажал хүдэлмэри дээрэ бэлдүүлжэ, шэнэ ворошиловскэ всаднигуудые бэлэдхэхын тулөө социалистическэ мурсыөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ бэшэ вайдагдаба.

Д. КОЛМАКОВ.

Хилын саана

Италидахи сэрэгэй ябуулганууд

ЛОНДОН, октябрийн 14. (ТАСС). Рейтер агентство болбол англискэ 8-дахи армийн зүүн талаһа Фоджа—Рим харьгаар хойто зүт тээшэ даһаха зуураа Вьякьятуроһаа 35 километртэ байһан нэгэ газарта хүрэхэ гэнэн Алжирскэ радиогой мэдээсыле дамжуула. Унгарыгшэ сүдхэнүүдэй турша соо американскэ сэрэгүүд Понтеландольфоһоо хойгуур 22 километртэ байһан хадлаа туласа ошоһон байна. Тойрон орохоор абажа байһан хоер соединенинүүдэй хоорондо орол байхадга германскэ частьнууд Вьякьятурын дэргэдэ байһан уйтан харгы тээшэ сухариха баатай болоо.

ЛОНДОН, октябрийн 13. (ТАСС). Урагшаа даһаха ябадала үргэлжэлүүлхэ зуураа союзнигуудай сэрэгүүд Санга Кроче, Бонефо ба Ритча гэдэг городуудые эзэлһэн байна. Салернодо союзнигуудай сэрэгүүдтэ шэнэ нэмэлтэ ерээб. Вольфурт гэдэг мурэнэй оршондо немцууд тон хүндэ гээтэ хорлодо ороһон байна. Канрскэ радиогой мэдээсэлэй еһоор Неаполиин порт нэргээн болхоогодоо союзнигуудай флодоор хэрэглэгдэжэ байна.

«Россин түлөө тулалдаан» гэнэн американскэ фильм

ВАШИНГТОН, октябрийн 12. (ТАСС). Сэрэгэй министрстын тусхай талагаар табигдаһан «Россин түлөө тулалдаан» гэжэ фильме харалта һаяхан болобо. Фильм болбол Стиссон, Нокс, генерал Маршалл ба адмирал Кингын Улаан Армийн тэмсэл болбол бүхэ түххын гайхамшагта эхэ сэрэгэй туйлалта мун гэжэ генерал Макарурын мэдүүлгэ энде дурсагдана. Энэ фильм болбол «нацистууд илгэдэгшэ юм гэдэгые бүри мүнэн үгэ хэһэн» арадай сэрэгэй туйлалты харуулан гэжэ текстстын уншга диктор тэмдэглэнэ. Фильм болбол ородуудай хэдэ хэдэн түххэдэ илалтануудые харуулан габэл «Александр Невский» ба «Петр Первыи» гэдэг фильмуудтэ энэдоогуу тэрэндэ оруулагдантай. «Ородой ард болбол,—гэжэ диктор хэлэнэ,—700 жын соо харин түрмхэйһэрнөө өөрынгөө газары хамгаалха баатай байһан юм». Россие эзэмдэхэ гэнэн хэдэ хэдэн һэдэлгэнүүдэй эбдэрэн ябалады тайлбарлха зуураа, энэ фильм болбол Россия баялг боллод тэрэнэй олонациональна арады харуула. «Тэндэ 100 гарын элдэб янзын хэлэн дээрэ хэлдэг аад, нэгэ гүрэнэй гражданиуд болоһон бүхэ яһанай, элдэб зүйнэй ба үзэл болотой хүнүүд һуудат юм».—гэжэ диктор хэлэнэ.

(ТАСС).